Testowanie hipotez statystycznych

Hipoteza statystyczna - dowolne przypuszczenie dotyczące nieznanego rozkładu badanej cechy populacji. Prawdziwość tego przypuszczenia jest oceniana na podstawie próby losowej.

- hipotezy parametryczne hipotezy dotyczące wartości parametrów zmiennej losowej
- hipotezy nieparametryczne hipotezy dotyczące postaci rozkładu zmiennej losowej

hipoteza zerowa H_0 - hipoteza bezpośrednio sprawdzana

hipoteza alternatywna H_1 - hipoteza konkurencyjna w stosunku do hipotezy zerowej. Przyjmuje się ją za prawdziwą w przypadku odrzucenia hipotezy H_0 .

Błąd I rodzaju - odrzucenie hipotezy H_0 , gdy w rzeczywistości jest to hipoteza prawdziwa

Błąd II rodzaju - przyjęcie hipotezy H_0 , gdy w rzeczywistości jest to hipoteza fałszywa

Testy istotności - testy, w których na podstawie wyników próby losowej podejmuje się decyzję o odrzuceniu hipotezy sprawdzanej lub stwierdza się, że brak jest podstaw do jej odrzucenia, nie podejmuje się natomiast decyzji o przyjęciu sprawdzanej hipotezy.

poziom istotności α - prawdopodobieństwo popełnienia błędu I rodzaju (odrzucenia hipotezy prawdziwej); α - mała liczba, np. 0,10; 0,05; 0,01...

Testy istotności w programach komputerowych

- $p < \alpha$ odrzucamy H_0 na korzyść H_1
- $p > \alpha$ nie ma podstaw do odrzucenia H_0

Dla testów jednostronnych :

- $\frac{p}{2} < \alpha$ odrzucamy H_0 na korzyść H_1
- $\frac{p}{2} > \alpha$ nie ma podstaw do odrzucenia H_0

Testy t-Studenta - parametryczne testy istotności stosowane do porównywania wartości średnich dwóch populacji oraz wartości średniej z wartością hipotetyczną.

Podstawowe założenie testów t-Studenta:

- mierzalność zmiennej
- losowy dobór próby
- normalność rozkładu badanej cechy
- w przypadku dwóch prób dla zmiennych niezależnych musi być spełnione założenie jednorodności wariancji

Testy t-Studenta w programie Statistica

• test t dla pojedyńczej próby

 $H_0: m = m_0 \quad (m_0 - \text{wartość hipotetyczna})$ $H_1: m \neq m_0 \quad \text{lub} \quad m < m_0 \quad \text{lub} \quad m > m_0$

założenie: normalność rozkładu badanej zmiennej

• test t dla dwóch prób niezależnych

 $H_0: m_1 = m_2$

 $H_1: m_1 \neq m_2$ lub $m_1 < m_2$ lub $m_1 > m_2$

założenia:

normalność rozkładu

– jednorodność wariancji

• test t dla dwóch prób zależnych

 $H_0: m_1 = m_2$

 $H_1: m_1 \neq m_2 \text{ lub } m_1 < m_2 \text{ lub } m_1 > m_2$

założenie: normalność rozkładu różnic

